

**МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЗДРАВСТВО СО
ГОДИНИ НАНАЗАД ПОКРИВА САМО ДЕЛ ОД
ПОТРЕБНИОТ ИЗНОС ЗА ПАРТИЦИПАЦИЈА ЗА
ПОРОДУВАЊАТА ИЗВРШЕНИ ВО ЈАВНИТЕ
ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ**

Здружение за еманципација,
солидарност и еднаквост на
жените - ЕСЕ

Согласно постојната регулатива, за сите жени што имаат здравствено осигурување, поголемиот дел од трошокот за породувањето во јавните здравствени установи се исплаќа од страна на Фондот за здравствено осигурување, додека партиципацијата за породувањето се исплаќа од државниот буџет преку Програмата за партиципација при користењето на здравствена заштита на одделни заболувања на граѓаните и здравствена заштита на родилките и доенчињата во Република Македонија¹ (понатаму во текстот ќе се користи терминот Програма за партиципација). При тоа преку Програмата за партиципација се обезбедува партиципација за неоперативно породување во износ од 1 250 денари за едно породување и за оперативно породување (царски рез) во износ од 4 200 денари за едно породување. Програмата за партиципација се усвојува секоја година од страна на Владата на Р. Македонија, а Министерството за здравство е одговорно за нејзината подготовка и спроведување.

Предмет на оваа анализа е да се утврди дали Владата на Р. Македонија издвојува доволно средства за покривање на партиципацијата за породувањата во периодот од 2013 до 2018 година. Анализата претставува дел од работата на Здружението ЕСЕ насочена кон обезбедување на навремени и квалитетни здравствени услуги за мајките и децата со цел да се намали стапката на новороденечка и доенечка смртност во Р. Македонија.

ЗАКЛУЧОЦИ

Преку анализата на програмите во периодот од 2013 до 2018 година и на усвоениот буџет наменет за партиципација за извршените породувања може да се дојде до следните заклучоци:

- Министерството за здравство секоја година **не планира да ја покрие партиципацијата за сите породувања во јавните здравствени установи во Македонија**. Истото се однесува како за неоперативните, така и за оперативните породувања.
- Министерството за здравство секоја година **одвојува различни износи за покривање на партиципацијата** за породувањата со значителни разлики, **иако низ годините нема големи разлики во бројот на породувања** во јавните здравствени установи.
- **Јавните здравствени установи во периодот од 2013 до 2017 година не добиле 118.623.767 денари поради неисплатената партиципација за породувања.**

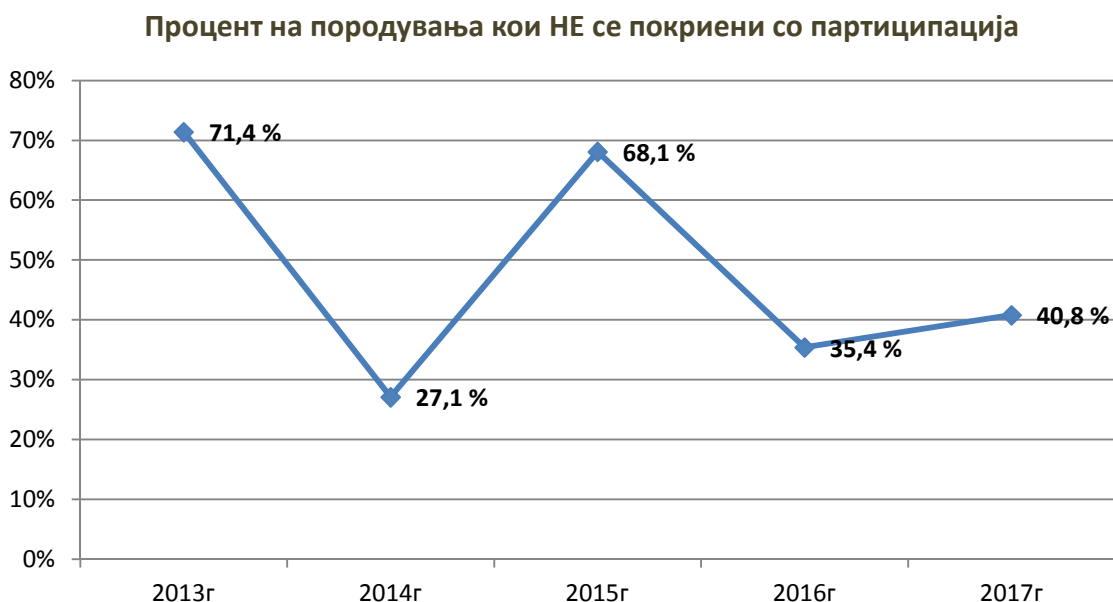
ПРЕПОРАКИ

- Министерството за здравство треба во Програмата за партиципација да одвои доволно финансиски средства за тековно покривање на трошоците за партиципација за породувања. За таа цел потребно е веднаш да се усвојат измени на Програмата за партиципација за 2018 година, со цел да се одвојат дополнителни средства во износ од 17.780.000 денари¹.
- За Програмата за партиципација за 2019 година, Министерството за здравство треба да го земе предвид бројот на породувања во јавните здравствени установи во 2018 година и соодветно на тој број да направи соодветна проценка за да обезбеди средства за партиципација за сите породувања во јавните здравствени установи во 2019 година.

¹Проценката на потребниот буџет се заснова на претпоставката дека во 2018 година ќе има приближно ист број на породувања како и во 2017 година.

МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЗДРАВСТВО НЕ ПЛАНИРА ДОВОЛНО ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА ДА ЈА ПОКРИЕ ПАРТИЦИПАЦИЈАТА ЗА СИТЕ ПОРОДУВАЊА ВО ЈАВНИТЕ ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ

Во буџетот на Програмата за партиципација е предвидено дека партиципацијата за едно неоперативно породување изнесува 1 250 денари, додека за едно оперативно породување (царски рез) изнесува 4 200 денари. Кога ќе се направи анализа според тоа колкав буџет е одвоен за партиципацијата за неоперативно и оперативно породување, може да се заклучи дека за голем дел од породувањата Министерството за здравство воопшто не обезбедува средства за партиципација (графикон бр. 1). Во 2013 година дури за 71,4 % од породувањата на јавните здравствени установине биле предвидени средства за партиципација. Процентот низ годините бележи промени па во 2017 година за 40,8 % од породувањата не биле обезбедени средства за партиципација². Земено во просек за овие пет години за 48,5 % од породувањата не биле обезбедени средства за партиципација преку Програмата за партиципација.

Графикон бр. 1. Процент на породувања во јавните здравствени установи во Р Македонија за кои не се обезбедени средства за партиципација од страна на Министерството за здравство прикажано по години за периодот од 2013 до 2017 година.

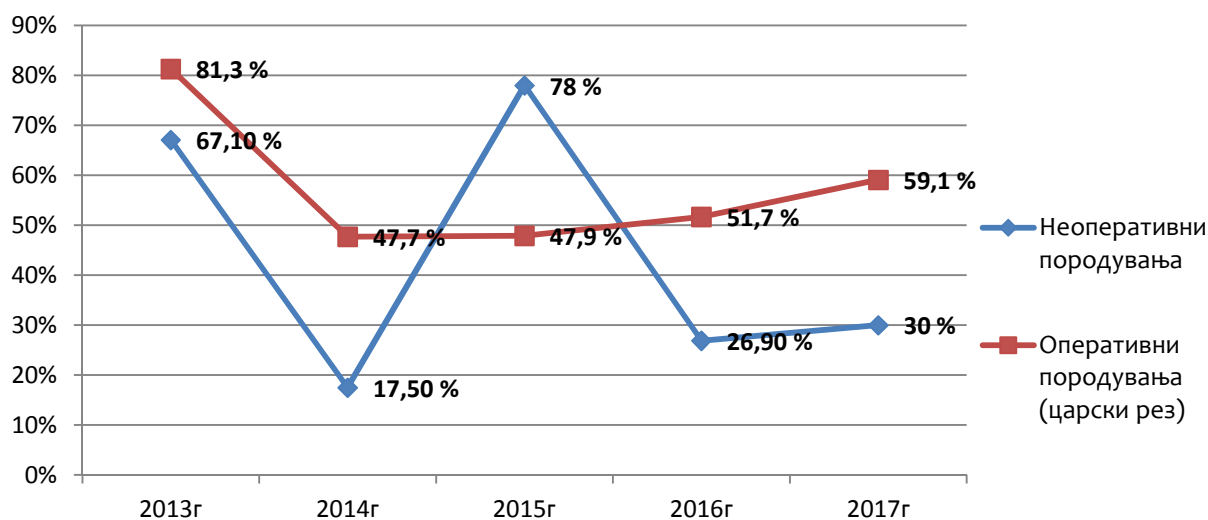
Разгледувано по начинот на завршување на породувањето, односно дали породувањето било неоперативно или оперативно, може да се забележи дека и кај двете услуги постои висок број на породувања за кои не е обезбедена партиципација (табела бр. 1). Разгледувано во процентуален сооднос, неоперативните породувања во поголем процент се покриени со партиципација, за разлика од оперативните породувања (графикон бр. 2). Земено во просек за овие пет години не биле обезбедени средства за партиципација за 43,9 % од неоперативните породувања и за 57,5 % од оперативните породувања. Тука е вредно да се наспомене дека партиципацијата за оперативно породување (царски рез) е повисока за разлика од партиципацијата за неоперативно породување.

²Податоците за Програмата за 2013, 2014, 2015 и 2016 година се засноваат врз податоците од усвоените Програми за тие години, односно анализата е направена врз основа на усвоениот буџет а не врз основа на реализираниот буџет. Податоците за 2017 година се засноваат врз основа на реализираниот буџет на Програмата, кој е идентичен со износот на планираниот буџет за таа година.

Табела бр. 1. Број на породувања во јавните здравствени установи за кои не се обезбедени трошоци за партиципација преку Програмата за партиципација

Број на породувања во јавните здравствени установи за кои не се обезбедени трошоци за партиципација преку Програмата (по години)	2013 година	2014 година	2015 година	2016 година	2017 година
Неоперативно породување	9.814	2.557	10.779	3.544	3.543
Оперативно породување – царски рез	5.122	3.231	3.253	3.535	4.105
ВКУПНО	14.936	5.788	14.032	7.079	7.648

Процент на породувања за кои не се обезбедени средства за партиципација

Графикон бр. 2. Процент на породувања во јавните здравствени установи во Р. Македонија за кои не се обезбедени средства за партиципација од страна на Министерството за здравство, според начинот на завршување на породувањето во периодот од 2013 до 2017 година.

ПОСТОЈАТ ЗНАЧИТЕЛНИ НЕДОСЛЕДНОСТИ ВО ПЛАНИРАЊЕТО НА БУЏЕТОТ ЗА ПРОГРАМАТА ЗА ПАРТИЦИПАЦИЈА ВО ПЕРИОДОТ ОД 2013 ДО 2017 ГОДИНА

Иако нема значителни отстапувања во бројот на породувања во јавните здравствени установи во изминатите години (табела бр. 2), постојат значителни разлики во предвидениот буџет за покривање на партиципацијата за породувањата од година во година (табела бр.3). Може да се забележи дека до 2016 година нема значителни промени во бројот на породувања од година во година, што значи дека Министерството за здравство можело соодветно на потребите да го планира буџетот за покривање на партиципација за породувањата. Поголема отстапка се бележи во 2017 година кога има намалување на бројот на породувања, меѓутоа повторно буџетот на Програмата не е доволен да ја покрие партиципацијата за сите породувања во оваа година.

За недостатоците во планирањето на буџетот на оваа Програма говори и фактот што кога буџетот наменет за оперативни породувања ќе се подели со износот за партиципација за едно оперативно породување (4 200 денари), бројот што се добива е број кој завршува со децимали, а не цел број. Иако всушност овој број претставува број на породувања за кои е планирано да биде обезбедена партиципацијата и мора да биде цел број. Како илустрација на оваа состојба може да се земе Програмата за партиципација за 2017 година, во која буџетот за оперативни породувања изнесува 12 040 000 денари, а кога ќе се подели со единичната цена на чинење од 4 200 денари, се добива планиран број од 2 832,94 оперативни породувања (табела бр. 3). За прв пат во Програмата за 2018 година планираниот број за оперативни породувања е цел број, а не број кој завршува со децимали.

Табела бр. 2 Вкупен број на породувања во јавните здравствени установи по години

Година	2013	2014	2015	2016	2017
Вкупен број на породувања во јавните здравствени установи (неоперативни и оперативни породувања) ³	20.912	21.317	20.601	19.973	18.737

³Извор: Државен центар за репродуктивно здравје на Република Македонија. Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство. ПЕРИНАТОЛОШКИ РЕЗУЛТАТИ ВО РМ (изданијата за 2013, 2014, 2015, 2016 и 2017 година).

Табела бр. 3 Планиран буџет за неоперативно и оперативно породување во Програмата за партиципација во периодот од 2013 до 2018 година во споредба со реалниот број на пораѓања во јавните здравствени установи (ЈЗУ)

Години	Здравствена услуга ⁴	Износ на планиран буџет во денари	Планиран број на покриени пораѓања со партиципација ⁵	Вкупен број на породувања во ЈЗУ ⁶
2013	неоперативно породување	6.000.000	4.800	14.614
	оперативно породување – царски рез	5.000.000	1190,47	6.298
2014	неоперативно породување	15.000.000	12.000	14.557
	оперативно породување – царски рез	15.000.000	3571,42	6.760
2015	неоперативно породување	3.800.000	3.040	13.819
	оперативно породување – царски рез	15.000.000	3.571,42	6.782
2016	неоперативно породување	12.000.000	9.600	13.144
	оперативно породување – царски рез	14.000.000	3.333,33	6.829
2017	неоперативно породување	10.320.000	8.256	11.799
	оперативно породување – царски рез	12.040.000	2.866,66	6.938
2018	неоперативно породување	11.250.000	9 000	
	оперативно породување – царски рез	14.700.000	3.500	

⁴Во Програмата за партиципација за сите години во периодот од 2013 до 2018 година предвидено е единечната цена за неоперативно породување да изнесува 1 250 денари, додека единечна цена за оперативно породување да изнесува 4 200 денари.

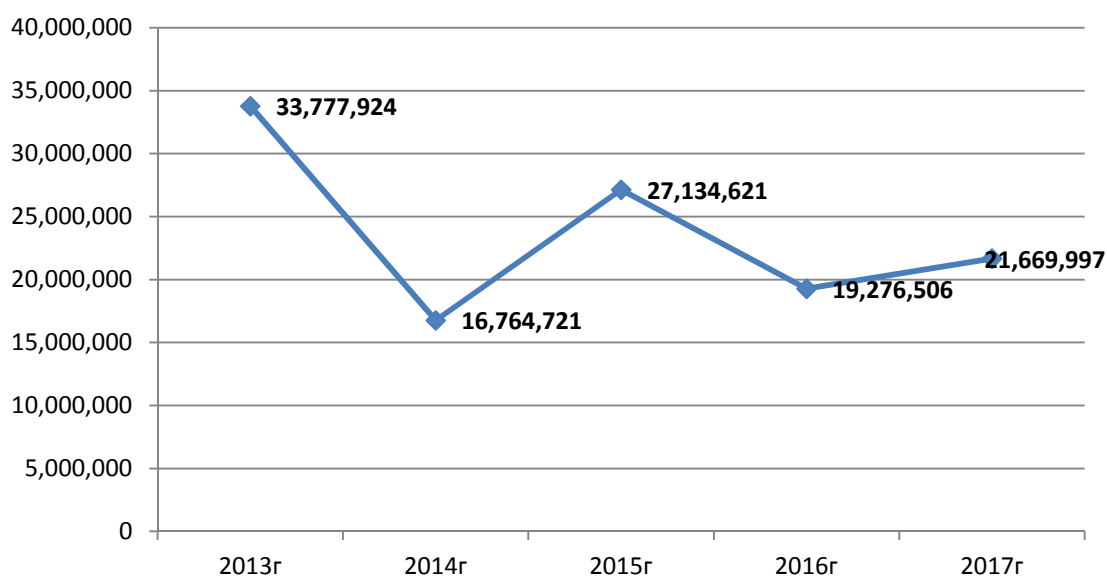
⁵Планираниот број на покриени пораѓања со партиципација не се содржи во текстот на Програмата за партиципација, туку е пресметан врз основа на планираниот вкупен буџет за услугата поделено со единечната цена на чинење.

⁶Извор: Државен центар за репродуктивно здравје на Република Македонија. Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство. ПЕРИНАТОЛОШКИ РЕЗУЛТАТИ ВО РМ (изданијата за 2013, 2014, 2015, 2016 и 2017 година).

СЕ ПРОЦЕНУВА ДЕКА ЈАВНИТЕ ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ ВО ПЕРИОДОТ ОД 2013 ДО 2017 ГОДИНА НЕ ДОБИЛЕ 118.623.767 ДЕНАРИ ПОРАДИ НЕИСПЛАТЕНАТА ПАРТИЦИПАЦИЈА ЗА ПОРОДУВАЊА

Движењето на проценетата⁷ неисплатена партиципација за породувања до јавните здравствени установи варира од година во година, па така износот на неисплатена партиципација е највисок во 2013 година, а најнизок во 2014 година. Во просек на годишно ниво не се исплатуваат 23.724.753 денари. Додека вкупно за сите пет години **не се исплатени 118.623.767 денари** за здравствени услуги (породувања) што се реализирани од страна на јавните здравствени установи. Оваа состојба значи дека јавните здравствени установи извршуваат здравствени услуги за кои не добиваат средства за партиципација. Сето тоа се одразува врз состојбата во породилиштата, како и врз квалитетот на здравствените услуги во нив.

Износ на неисплатена партиципација во МКД

Графикон бр. 4 Износ на проценета неисплатена партиципација кон јавните здравствени установи за извршените породувања, изразена во денари, поделено по години за периодот од 2013 до 2014 година.

За да утврдиме дали постои можност овие неисплатени средства од страна на Министерството за здравство да се исплаќаат од други извори, испративме информација до Министерството за здравство со вклучените горенаведени пресметки за неисплатена партиципација за 2017 година и со барање за пристап до информации од јавен карактер со следната содржина (Анекс 1): „Доставете ни информација од која буџетска програма се покриени трошоците за партиципација за овие породувања кои не се опфатени со Програмата за партиципација“.

Од страна на Министерството за здравство го добивме следниот одговор (целосниот одговор е даден во Анекс 2): „Во Програмата за партиципација при користењето на здравствената заштита на одделни заболувања на граѓаните и здравствената заштита на родилките и доенчињата во Р Македонија за 2018 година, обезбедени се средства за партиципација при користење на здравствената заштита на родилките за интерпартална заштита на родилки (неоперативно и

⁷Проценката е направена врз основа на цената за партиципација дадена во Програмата за партиципација и бројот на породувања во јавните здравствени установи по години.

оперативно породување) за тековната година, како и средства за неизмирени обврски од 2017 година“.

Меѓутоа, во Програмата за партиципација за 2018 година⁸ нема посебна буџетска ставка за покривање на неизмирени обврски од 2017 година. Исто така, со буџетот за Програмата за 2018 година се предвидени средства во износ од 11.250.000 денари за неоперативни породувања и средства во износ од 14.700.000 денари за оперативни породувања. Што значи дека се планира покривање на партиципација за 9.000 неоперативни породувања и партиципација за 3.500 оперативни породувања. Под претпоставка дека во 2018 година ќе има приближен број на породувања како во 2017 година (прикажано во табела бр. 1), со Програмата за 2018 година повторно нема доволно средства за партиципација за сите породувања, односно претпоставката е дека во 2018 година нема да биде исплатена партиципација за околу 2.800 неоперативни породувања и за околу 3.400 оперативни породувања. Меѓутоа, и самата пракса во Програмата на годишно ниво да се планираат долгови е негативна, бидејќи негативно се одразува врз работата на јавните здравствени установи, кои ги испорачуваат услугите, а за тоа не ги добиваат потребните средства навремено.

---

⁸<http://healthrights.mk/pdf/Zdravstveni%20Rabotnici/Preventivni%20i%20kurativni%20programi%20na%20MZ/2018/Programa-participacija-2018.pdf>

**АНЕКС 1 – БАРАЊЕ ЗА ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИ ОД ЈАВЕН КАРАКТЕР ИСПРАТЕНО ОД
ЗДРУЖЕНИЕТО ЕСЕ ДО МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЗДРАВСТВО**

ЗДРУЖЕНИЕ ЗА ПАРТИЦИПАЦИЈА, СОСТОЈАНОСТ
И ЕДНАКВОСТ НА ЖЕНИТЕ - ЕСЕ
бр. 0601/282/10
17-07-2018 год.
СКОПЈЕ

До: Министерство за здравство

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО
С К О П Ј Е

Примено:	18-07-2018		
Од: Екин:	Брф:	Прекат:	Вредност:

БАРАЊЕ

за пристап до информации од јавен карактер

Врз основа на член 4 и член 12 од Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер ("Службен весник на Република Македонија бр. 13/06; бр.86/08 и бр.6/10), од имателот ја барам следната информација од јавен карактер:

Според Извештајот за програмска и буџетска реализација на Програмата за партиципација при користењето на здравствена заштита на одделни заболувања на граѓаните и здравствена заштита на родилките и доенчињата во РМ за 2017 година, во 2017 година преку оваа Програма покриени се трошоци за партиципација за 11.122 породувања во јавните здравствени установи, од кои 8.256 неоперативни породувања и за 2.866 оперативни породувања. Според Извештајот „ПЕРИНАТОЛОШКИ РЕЗУЛТАТИ ВО РМ 2017 година“ во јавните здравствени установи во РМ биле извршени вкупно 18.737 породувања, од кои 11.790 неоперативни породувања и 6.947 оперативни породувања. Кога ќе се споредат овие бројки, излегува дека со Програмата за партиципација не се покриени трошоците за партиципација за 7.615 породувања извршени во јавните здравствени установи, од кои не се покриени трошоци за партиципација за 3.534 неоперативни породувања и за 4.081 оперативни породувања.

Доставете ни информација од која институција и од која буџетска програма се покриени трошоците за партиципација за овие породувања кои не се опфатени со Програмата за партиципација.

(опис на информацијата која се бара)

Форма во која се бара информацијата:

- а) увид
- б) препис
- в) фотокопија
- г) електронски запис
- д) друго

(се наведува бараната форма, со заокружување)

АНЕКС 2 – ОДГОВОР НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЗДРАВСТВО ПО ПОДНЕСЕНОТО БАРАЊЕ (АНЕКС 1)

Република Македонија
Министерство за здравство

До
Здружение за еманципација, солидарност и еднаквост
на жените на Р. Македонија
Максим Горки 20/1-4, 1000 Скопје

Предмет: Одговор на барањето за пристап
До информации од јавен карактер

Во однос на Вашето барање за пристап до информации од јавен карактер, а во врска со буџетската реализација на Програмата за партиципација при користењето на здравствената заштита на одделни заболувања на граѓаните и здравствената заштита на родилките и доенчињата во Р. Македонија за 2017 година, Ве известуваме за следново:

Во Програмата за партиципација при користењето на здравствената заштита на одделни заболувања на граѓаните и здравствената заштита на родилките и доенчињата во Р.Македонија за 2018 година, обезбедени се средства за партиципација при користење на здравствена заштита на родилките за интерпартална заштита на родилки (неоперативно и оперативно породување) за тековната година, како и средства за неизмирени обврски од 2017 година.

Со почит,

Подготвил:
Одобрил:
Проверил: В.Милошев, Државен секретар

МИНИСТЕР
Доц. д-р Венко Филипов

Бр. 22-5350/2

08-08-2018 година

Скопје

Министерство за
здравство

50-та Дивизија бр.14,
1000 Скопје,
Република
Македонија
Тел. (02) 3112 500
Сајт:
www.moh.gov.mk

ⁱ Програмите може да ги преземете на следните линкови:

- за 2013 година:

<http://healthrights.mk/pdf/Zdravstveni%20Rabotnici/Preventivni%20i%20kurativni%20programi%20na%20MZ/2013/Програма%20за%20партиц.%20при%20користењето%20на%2033%20на%20одделни%20заболувања%20на%20граѓаните%20и%203%20на%20родилките%20и%20доенчињата%20во%20РМ%20за%202013.pdf>

- за 2014 година:

<http://healthrights.mk/pdf/Zdravstveni%20Rabotnici/Preventivni%20i%20kurativni%20programi%20na%20MZ/2014/Програма%20за%20партиципација,%20Службен%20весник%20бр.%2017-2014.pdf>

- за 2015 година:

<http://healthrights.mk/pdf/Zdravstveni%20Rabotnici/Preventivni%20i%20kurativni%20programi%20na%20MZ/2015/Програма%20за%20партиц.%20при%20користењето%20на%2033%20на%20одделни%20заболувања%20на%20граѓаните.pdf>

- за 2016 година:

http://healthrights.mk/pdf/Zdravstveni%20Rabotnici/Preventivni%20i%20kurativni%20programi%20na%20MZ/2016/PROGRAMA_ZA_PARTICIPACIJA_PRI_KORISTENETO_NA_ZZ_NA_ODDELNI_ZABOLUVANA_NA_GRAGANITE_I_ZZ_NA_RODILKITE_I_DOENCINATA_VO_RM_ZA_2016.pdf

- за 2017 година:

http://healthrights.mk/pdf/Zdravstveni%20Rabotnici/Preventivni%20i%20kurativni%20programi%20na%20MZ/2017/19.%20PROGRAMA_ZA_PARTICIPACIJA_PRI_KORISTENE_NA_ZZ_ZA_ODR_ZABOLUVANA_RODILKI_I_DOENCINA_2017.pdf

- за 2018 година:

<http://healthrights.mk/pdf/Zdravstveni%20Rabotnici/Preventivni%20i%20kurativni%20programi%20na%20MZ/2018/Programa-participacija-2018.pdf>

Финансиски поддржано од:

FOUNDATION ФОНДАЦИЈА
OPEN SOCIETY
SOCIETY
MACEDONIA МАКЕДОНИЈА

OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS

